

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายวิชา ส32103 ประวัติศาสตร์สากล

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อารยธรรมของโลกยุคโบราณ

เวลา 12 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 12 อารยธรรมโรมัน

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

2. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ส 4.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตัวชี้วัดปลายทาง

ส 4.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเข้าสู่โลกสมัยปัจจุบัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายพัฒนาการและลักษณะสำคัญของอารยธรรมโรมันได้
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายอำนาจของโรมันได้
3. วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโรมันที่ปรากฏในสังคมปัจจุบันได้

4. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

อารยธรรมโรมันพัฒนาขึ้นบริเวณคาบสมุทรอิตาลีและขยายอำนาจจนกลายเป็นจักรวรรดิขนาดใหญ่ โรมันมีความเจริญด้านการปกครอง กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการคมนาคม โดยเฉพาะกฎหมายโรมันและแนวคิดด้านการปกครองที่มีอิทธิพลต่อสังคมตะวันตกและโลกปัจจุบัน

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่

- อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส ไนล์ หวางเหอสินธุ และอารยธรรมกรีก โรมัน

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ :การจัดการเรียนรู้

โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL)

ขั้นนำ

กระตุ้นปัญหา (5 นาที)

1. ครูนำเสนอภาพ (สนามโคลอสเซียม ถนนโรมัน สะพานส่งน้ำ กฎหมายโรมัน แผนที่จักรวรรดิโรมัน)
2. จากนั้นครูตั้งสถานการณ์ปัญหา “กรุงโรมเริ่มต้นจากเมืองเล็ก ๆ แต่สามารถขยายอำนาจจนกลายเป็นจักรวรรดิขนาดใหญ่ได้อย่างไร และเหตุใดมรดกของโรมันจึงยังปรากฏอยู่ในโลกปัจจุบัน?”
3. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากความรู้เดิม และนำเข้าสู่การศึกษาค้นคว้า

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา (5 นาที)

4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน
5. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยใช้คำถามหลัก “อะไรทำให้โรมันสามารถสร้างและบริหารจัดการจักรวรรดิขนาดใหญ่ได้?”

นักเรียนระบุประเด็นที่ต้องค้นคว้า เช่น การปกครอง กฎหมาย กองทัพ ถนนและการคมนาคม วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การขยายดินแดน

ขั้นที่ 2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล (10 นาที)

6. นักเรียนศึกษาใบความรู้ หนังสือเรียน แผนที่ และภาพหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ด้าน
 1. การปกครอง โรมันมีพัฒนาการจากระบอบกษัตริย์ สาธารณรัฐ และจักรวรรดิ
 2. กฎหมาย กฎหมายโรมันเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบกฎหมายในหลายสังคม

3. วิศวกรรมและสถาปัตยกรรม โรมันมีผลงาน เช่น ถนน สะพานส่งน้ำ สนามโคลอสเซียม และอาคารสาธารณะ

4. การขยายอำนาจ กองทัพและระบบการบริหารช่วยให้โรมันสามารถควบคุมดินแดนจำนวนมาก

7. ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลที่พบลงในใบงาน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ปัญหา (10 นาที)

8. แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตาราง จากนั้นตอบคำถาม “หากโรมันไม่มีระบบกฎหมาย ถนน และการบริหารที่มีประสิทธิภาพ การขยายจักรวรรดิจะประสบความสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด?”

9. นักเรียนอภิปรายและใช้ข้อมูลประกอบเหตุผล

ขั้นที่ 4 เสนอแนวทางและนำเสนอ (10 นาที)

10. แต่ละกลุ่มจัดทำ “สูตรความสำเร็จของจักรวรรดิโรมัน” ตัวอย่างรูปแบบ

กองทัพ + การปกครอง + กฎหมาย + ถนน + วิศวกรรม = ความมั่นคงของจักรวรรดิ

11. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์กลุ่มละประมาณ 1-2 นาที กลุ่มอื่นร่วมตั้งคำถามหรือเพิ่มเติมความคิดเห็น

12. ครูสรุปและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ขั้นสรุป

13. สรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างแผนผัง

โรม → การปกครอง → กฎหมาย → กองทัพ → วิศวกรรม → การขยายอำนาจ → มรดกต่อโลก

14. คำถามสะท้อนคิดครูถามว่า “มรดกของโรมันด้านใดที่นักเรียนพบเห็นได้ชัดเจนที่สุดในสังคมปัจจุบัน และเพราะเหตุใด?” นักเรียนตอบพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

15. Exit Ticket ให้นักเรียนเขียนคำตอบสั้น ๆ “สิ่งสำคัญที่สุดที่ฉันได้เรียนรู้จากอารยธรรมโรมัน คือ เพราะ.....”

16. ครูสรุปบทเรียน “ความยิ่งใหญ่ของโรมันไม่ได้เกิดจากกำลังทหารเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการพัฒนาระบบการปกครอง กฎหมาย วิศวกรรม การคมนาคม และการบริหาร ซึ่งทำให้โรมันสามารถสร้างสังคมขนาดใหญ่และทิ้งมรดกสำคัญไว้ให้โลก”

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานและการตอบคำถาม	ใบงาน	ร้อยละ 70 ขึ้นไป
ประเมินการวิเคราะห์ปัญหา	แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	ระดับพอใช้ขึ้นไป
สังเกตการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินการนำเสนอ	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับพอใช้ขึ้นไป
ตรวจ Exit Ticket	แบบบันทึก Exit Ticket	ผ่านเกณฑ์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์สากล ม.4-ม.6
2. ใบความรู้ เรื่อง อารยธรรมโรมัน
3. แผนที่จักรวรรดิโรมัน
4. ภาพโคลอสเซียม
5. ภาพถนนและสะพานส่งน้ำของโรมัน
6. ภาพหลักฐานเกี่ยวกับกฎหมายโรมัน
7. หนังสือเรียนประวัติศาสตร์สากล
8. ใบงานวิเคราะห์อารยธรรมโรมัน

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด หรือห้องสมุดประชาชน
2. ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

ใบความรู้ เรื่อง อารยธรรมโรมัน

อารยธรรมโรมัน

อารยธรรมโรมันเป็นอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกที่พัฒนาขึ้นบริเวณ คาบสมุทรอิตาลี และขยายอำนาจครอบคลุมดินแดนจำนวนมากในบริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียน โรมันมีพัฒนาการทางการเมืองจาก ราชอาณาจักร สาธารณรัฐ และจักรวรรดิ

1. การปกครอง

โรมันมีพัฒนาการด้านการเมืองและการปกครองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสมัยสาธารณรัฐที่มีสภาและระบบการเมืองที่ซับซ้อน ต่อมาโรมันขยายอำนาจและพัฒนาเป็นจักรวรรดิขนาดใหญ่

2. กฎหมายโรมัน

กฎหมายเป็นรากฐานสำคัญของสังคมโรมัน มีการกำหนดกฎหมายสำหรับประชาชนและการบริหารบ้านเมือง แนวคิดด้านกฎหมายของโรมันมีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายในสังคมตะวันตกในเวลาต่อมา

3. กองทัพและการขยายอำนาจ

กองทัพโรมันมีบทบาทสำคัญต่อการขยายดินแดนและการรักษาความมั่นคงของจักรวรรดิ การจัดระเบียบและวินัยของกองทัพช่วยให้โรมันสามารถควบคุมดินแดนจำนวนมากได้

4. วิศวกรรมและสถาปัตยกรรม

โรมันมีความก้าวหน้าด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม เช่น

- ถนนโรมัน
- สะพาน
- ระบบส่งน้ำ
- สนามโคลอสเซียม
- อาคารสาธารณะ

สิ่งก่อสร้างเหล่านี้สะท้อนความสามารถในการวางแผน การก่อสร้าง และการจัดการทรัพยากร

5. มรดกของโรมัน

มรดกสำคัญของโรมัน ได้แก่

กฎหมาย → การปกครอง → วิศวกรรม → สถาปัตยกรรม → ภาษาและวัฒนธรรม

อารยธรรมโรมันจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของยุโรป และยังปรากฏแนวคิดหรือผลงานที่มีอิทธิพลต่อโลกในปัจจุบัน

สรุป

การปกครอง + กฎหมาย + กองทัพ + วิศวกรรม + การคมนาคม = พลังของจักรวรรดิโรมัน

โรมันแสดงให้เห็นว่าการสร้างรัฐขนาดใหญ่จำเป็นต้องอาศัยทั้งระบบการปกครอง กฎหมาย การจัดการ และโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

แผนที่จักรวรรดิโรมัน

เหตุใดพื้นที่รอบทะเลเมดิเตอร์เรเนียนจึงมีความสำคัญต่อโรมัน

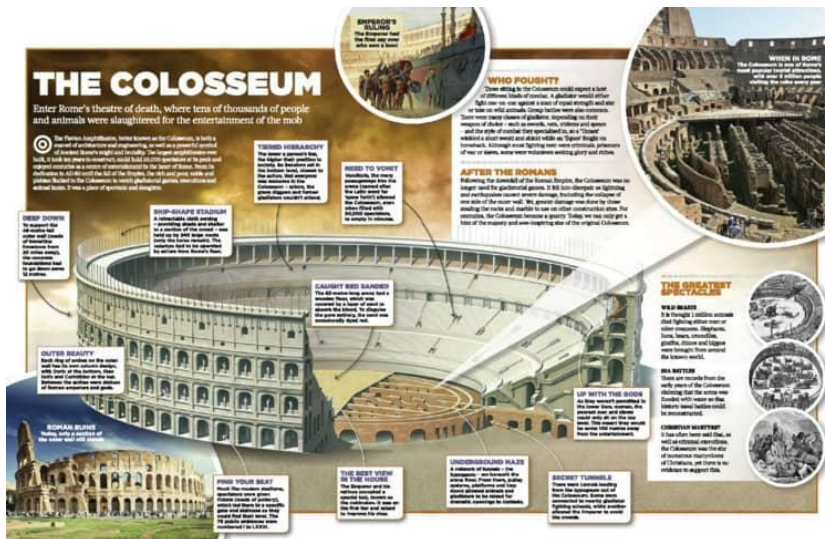
จักรวรรดิโรมันครอบคลุมดินแดนบริเวณใดบ้าง

แผนที่จักรวรรดิโรมัน

การมีอาณาเขตกว้างขวางส่งผลต่อการบริหารจักรวรรดิอย่างไร

ภาพโคลอสเซียม

ประเด็นวิเคราะห์

ให้นักเรียนสังเกตภาพและอภิปราย

“การก่อสร้างโคลอสเซียมสะท้อนความสามารถของชาวโรมันในด้านใดบ้าง?”

ประเด็นที่คาดหวัง เช่น

- วิศวกรรม
- สถาปัตยกรรม
- การจัดการแรงงาน
- การวางผังอาคาร
- วัฒนธรรมและสังคม

ภาพถนนและสะพานส่งน้ำของโรมัน

กิจกรรมวิเคราะห์

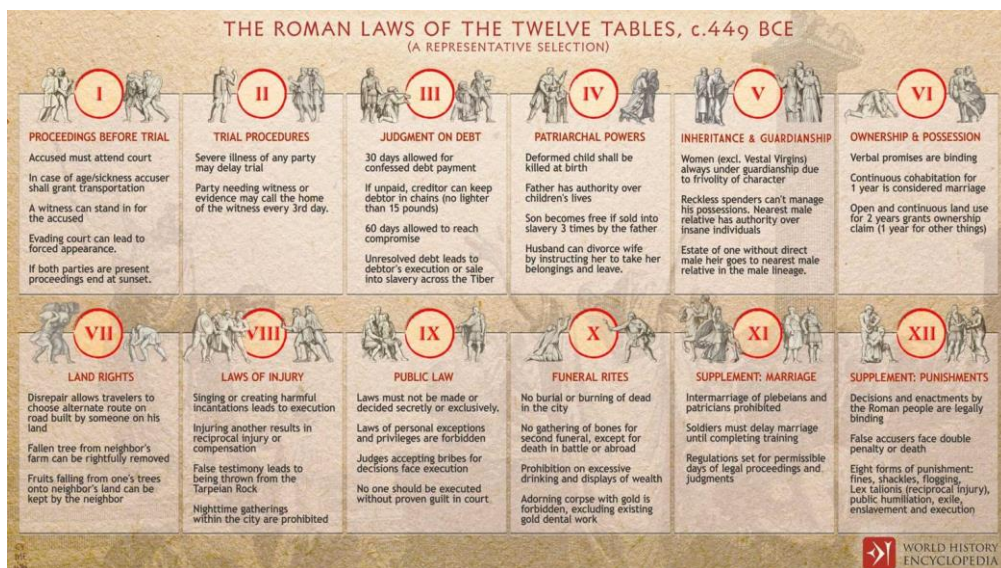
ให้นักเรียนเปรียบเทียบ ถนนโรมัน และ สะพานส่งน้ำ

สิ่งก่อสร้าง	ประโยชน์	ผลต่อจักรวรรดิ
ถนนโรมัน		
สะพานส่งน้ำ		

คำถามสำคัญ

“โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ช่วยให้โรมันบริหารจักรวรรดิขนาดใหญ่ได้อย่างไร?”

ภาพหลักฐานเกี่ยวกับกฎหมายโรมัน

กิจกรรมวิเคราะห์หลักฐาน

ให้นักเรียนศึกษาหลักฐานเกี่ยวกับ กฎหมายสิบสองโต๊ะ (Twelve Tables) แล้วตอบคำถาม

1. หลักฐานนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
2. การมีกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรมีความสำคัญต่อสังคมอย่างไร
3. กฎหมายสามารถช่วยสร้างความเป็นระเบียบในสังคมได้อย่างไร
4. นักเรียนพบแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายในปัจจุบันที่มีลักษณะคล้ายกับแนวคิดของโรมันหรือไม่ อย่างไร

ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์อารยธรรมโรมัน

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ แผนที่ ภาพหลักฐาน และหนังสือเรียน แล้วร่วมกันวิเคราะห์คำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล

1. อารยธรรมโรมันพัฒนาขึ้นบริเวณใด
-
2. ปัจจัยใดทำให้โรมันสามารถขยายอำนาจได้อย่างกว้างขวาง
-
-

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หลักฐาน

หลักฐาน	สิ่งที่สะท้อน	ความสำคัญ
กฎหมายโรมัน		
ถนนโรมัน		
สะพานส่งน้ำ		
โคลอสเซียม		

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหา

สถานการณ์: “หากจักรวรรดิโรมันมีพื้นที่กว้างขวาง แต่ไม่มีระบบกฎหมาย ถนน และระบบส่งน้ำที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนคิดว่าจะส่งผลต่อจักรวรรดิอย่างไร”

คำตอบ.....

.....

.....

ตอนที่ 4 สร้างข้อสรุป

เติมข้อความให้สมบูรณ์

การปกครอง + _____ + _____ + _____

การบริหารจักรวรรดิโรมัน

การสร้าง _____ และ _____ ให้แก่สังคม

ตอนที่ 5 เชื่อมโยงสู่ปัจจุบัน

มรดกของโรมันด้านใดที่นักเรียนพบเห็นได้ในสังคมปัจจุบันมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

สรุปองค์ความรู้

“อารยธรรมโรมันมีความสำคัญต่อโลก เพราะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....